

Advies 6 Clientenparticipatie

2 september 2016

Hartelijk dank voor uw advies. Hierna gaan wij per punt in op de adviezen. Het advies is bekeken vanuit de lokale situatie, een situatie waarin de PAR voor de gemeente hét aanspreekpunt is voor (cliënten)participatie. In het uiteindelijke college-advies wordt een expliciet aandacht besteed aan het PAR-advies.

Het is belangrijk om mensen aan te spreken om hen te laten meedenken over zaken waar ze “ervaringsdeskundige” zijn. Het is voor de gemeente belangrijk te horen tegen welke zaken de “ervaringsdeskundigen” oplopen en waar verbetermogelijkheden liggen. Informatie uit het informele circuit is daarbij van groot belang.

Per onderwerp dient er een helder stappenplan te zijn: Welke acties, welk bereik, welke verantwoordelijkheden, welke doelstelling en welk tijdspad. Hiermee kunnen cliënten monitoren wat de effecten van het nieuwe beleid zijn/worden.

1) Wat is nodig voor clientenparticipatie?

- I. De taal van de te lezen stukken moet eenvoudiger worden om cliëntparticipatie te bereiken en waarbij je iedereen een kans wil geven om te participeren. We willen jeugd en cliënten aan tafel hebben dus is het verstandig om in eenvoudigere taal en met zo min mogelijk afkortingen en rekening houdend met de doelgroep te schrijven.

Wij onderschrijven dat begrijpelijk taalgebruik in overleggen en (formele) stukken van groot belang is en van blijvende aandacht.

Het is belangrijk om mensen vroeg te mobiliseren om mee te denken. Een duidelijk jaarplanning vanuit de gemeente is belangrijk zodat tijdig mensen betrokken kunnen worden om over relevante beleidsnota's mee te praten en te denken.

De PAR krijgt voor 2017 als afgesproken een jaarplanning, met als toevoeging dat aan deze planning geen “rechten kunnen worden ontleend”. Immers, de maatschappelijk-bestuurlijke-politieke dynamiek maakt een planning soms achterhaald of vraagt om aanpassing. Hierover wordt de PAR te allen tijde geïnformeerd.

- II. Een noodzakelijk onderdeel is een stappenplan met de stappen richting realisatie van het doel. Wanneer is het doel gerealiseerd?

De gemeente organiseert haar burgerparticipatie via de PAR. De procedure van advies-uitvragen is nog in ontwikkeling, waarbij de focus ligt op pro-actieve advisering. Eea krijgt inmiddels steeds meer vorm. Wij onderschrijven hierbij het belang van heldere verwachtingspatronen. Daar zijn wij nu mee aan de slag met de PAR.

- III. Belangrijk is om participatie zo vroeg mogelijk in te zetten. Waar wordt het beleid in elkaar gezet, kunnen daarbij al burgers aansluiten om mee te denken? Vaak wordt er in de regio een beleid opgesteld. Kan daar al cliëntenparticipatie plaatsvinden? Het is te laat als het stuk al klaar is. Denk b.v. aan het platform maatschappelijke zorg.

Zoals aangegeven bij punt II is de werkwijze tussen gemeente en PAR volop in ontwikkeling, met de focus (van beide kanten) op pro-actieve advisering.

- 2) De PAR is geen voorstander van een regionaal participatiebeleid. De belangen in iedere plaats zijn anders.
Wij denken dat de gemeente Waddinxveen nog weinig ervaring heeft met cliënten participatie binnen instellingen. Het is belangrijk om niet alleen met mensen met een academisch denk niveau om de tafel te zitten maar ook met een doorsnee van de burgers van Waddinxveen. Meedenken kan bijvoorbeeld over de wijze van een onderzoek.

In het advies wordt eerder gerefereerd aan het feit dat WMO lokaal is georiënteerd. Voor Jeugd ligt dat genuanceerder, maar ook daar valt een primaire lokale oriëntatie waar te nemen. Wij geven in overweging aan de PAR dat lokale inbreng aan regionale cliëntenparticipatie vorm gegeven kan worden door een vertegenwoordiger van bijvoorbeeld ZOG of Zorgbelang in uw netwerk op te nemen. Aanvullend daarop staat het de PAR vrij ongevraagd items de regionaal spelen in te brengen bij de gemeente. Andersom zal ook van toepassing kunnen zijn.

Een aandachtspunt hierbij is wel dat de zorg regionaal wordt ingekocht. De aanbestedingsprocedure is al in volle gang. Het moet mogelijk zijn dat er bij de start van de besprekingen rondom de inkoop wordt meegedacht door ervaringsdeskundigen. Zij weten/kennen de zorg door en door en kunnen adviseren wat belangrijk is en waar extra opgelet zou kunnen worden. Twee fysieke leden bij de inkooptafel is wel erg weinig regionaal gezien. De gehele transitie van de jeugdzorg en de daarna volgende transformatie van de jeugdzorg is nieuw voor gemeente en dan is juist kennis uit de praktijk onmisbaar.

Twee afgevaardigden aan de zgn. FOT lijkt in absolute zin weinig, maar staat in verhouding tot de óók beperkte afvaardiging vanuit de aanbieders (3-4), waar ook daar een veelvoud in omvang en variatie in aanbieders bestaat. Uitgangspunt is dat de FOT werkbaar moet blijven qua omvang, en dat er ook een belangrijke autonomie en eigen verantwoordelijkheid ligt bij cliëntenorganisaties om zorg te dragen voor een adequate vertegenwoordigen en inbreng. De regio-gemeentes stimuleren dit wel door per dossier specifieke deskundigheid vanuit cliëntenperspectief uit te nodigen. Professionele cliëntenorganisaties als ZOG, Zorgbelang of een vertegenwoordiger van de NCPF worden in dit soort gevallen benaderd.

- 3) Een advies aan de gemeente is om je burgers te leren kennen. Waar zit welke specialiteit / deskundigheid? Welke vertegenwoordigers kunnen dan bij bepaalde onderwerpen ingezet worden?

Dit zijn de juiste vragen die gemeente en PAR elkaar moet stellen in een adviestraject.

- 4) Het is belangrijk om een korte en lange termijnplanning te maken. Probeer niet te evalueren na 4 jaar maar zet meer tussenevaluaties in om het beleid bij te stellen waar nodig.

De behoefte en noodzaak voor tussentijdse evaluatie zullen per dossier verschillen, evenals de perceptie daarop. Zaak is bij de feitelijke advisering op dossierniveau vanuit de PAR dit vraagstuk in te brengen als naar het oordeel van de PAR hier extra aandacht voor nodig is of naar opvatting van de PAR dit aandachtspunt onvoldoende is geborgd.

- 5) Er wordt geschreven over het “Katwijks model”. Wij vragen ons af wat het “Katwijks model” inhoudt. Graag meer uitleg zodat beoordeeld kan worden of dit ook toepasbaar is voor Waddinxveners.

De PAR van Waddinxveen is een voorbeeld van het “Katwijks-model” (overigens geen landelijk gangbare term, maar overgenomen uit de het onderzoek van Van de Bovenkamp et al.). Het gaat om een meer flexibele georganiseerde manier van burgerparticipatie waar mensen vanuit een bepaalde deskundigheid of betrokkenheid worden “ingevlogen” rond specifieke dossiers.

- 6) Voor de fysieke overleg tafels zouden wij graag meer heldere kaders willen zien.

Regionaal is gekozen voor “bestuurlijk aanbesteding”, wat betekent dat (anders dan de andere vormen van aanbesteding waarin het contract “hard” is) er voortdurend overleg is over het verloop van het inkoopproces. Dit stelt in staat tijdens de contractduur te leren en flexibel in te spelen op onverwachte/ onvermoede/ ongewenste ontwikkelende of effecten en deze gezamenlijk het hoofd te bieden. Deze vorm is gekozen omdat de decentralisaties zijns gelijke niet kende en de risico's niet of lastig konden ingeschat voor zowel cliënten, aanbieders en gemeenten. Deze vorm vraagt dat partijen permanent “on speaking terms” zijn. Daarvoor is de FOT in het leven geroepen. Bij de FOT staan daarom soms zeer praktische, technische of inhoudelijke punten geagendeerd.

Wat betreft de uitwisselingsbijeenkomsten cliëntenraden sociaal domein is een goede stap. Dit is al bestaand voor de jeugd. Wij zijn benieuwd wat er uit evaluatie na voren is gekomen en of dit ook iets is voor cliëntenraden om met elkaar uit te wisselen en kennis te delen. De meerwaarde moet wel duidelijk naar voren komen.

Conclusie

Wij zijn voorstander van cliëntenparticipatie binnen instellingen in het sociaal domein richting regionale besluitvorming, mits dit goed georganiseerd wordt en het een meerwaarde heeft qua “zorg op maat”. Cliëntenparticipatie mag geen doel in zich zelf worden. Van belang is hoe de gemeente Waddinxveen de participatie in een zo vroeg mogelijk stadium in wil en kan inzetten.

Het organiseren van (wettelijke verplichte) cliëntenparticipatie vanuit zorginstellingen ligt primair bij deze instellingen. De gemeente Waddinxveen stimuleert (als onderdeel van de regio en als mede-inkopende partij) de inbreng uit deze hoek. Met dit voorstel wordt dit geborgd. Wij onderschrijven de stelling dat cliëntenparticipatie nooit een doel op zich is. Dit komt met dit voorstel ook tot uiting: regionaal waar het moet, lokaal waar het kan.

Aanbeveling

Wij zien uit naar de participatie plannen van de gemeente Waddinxveen. Hopelijk dragen onze punten bij om met een adequaat voorstel te komen richting de participatie adviesraad.

De PAR is een concrete uitwerking van onze participatieplannen, en als aangegeven volop in ontwikkeling.

Aad van Holsteijn

voorzitter